

ת"פ 2485/08/16 - מדינת ישראל נגד בני ניסימוב

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 2485-08-16 מדינת ישראל נ' ליפשיץ ואח'

לפני כבוד השופט שמאי בקר
המאשימה מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד הדס פתל, פמת"א פלילי
נגד
הנאשם בני ניסימוב
ע"י ב"כ עו"ד מיכאל עירוני

גזר דין
(נאשם 2)

העובדות

כתב האישום, הסדר הטיעון והשתלשלות העניינים העובדתית

1. הנאשם, בני ניסימוב (להלן: הנאשם, נאשם [1]2), או ניסימוב) הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן המייחס לו עבירות של זיוף שטר כסף לפי ס' 462 (1) ו- (2) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: החוק, או חוק העונשין), וקשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499 (א) לחוק.

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, סמוך לחודש דצמבר 2015, ערך הנאשם היכרות בין אחד, ריימונד סינטס ("גרפיקאי בעל ידע וכישרים בתחום העיצוב הגרפי ועריכת מסמכים") (להלן: ריימונד) לבין הנאשם 1, אלון ליפשיץ (להלן: ליפשיץ, או הנאשם 1).

כתב האישום מספר כי ליפשיץ הציע לריימונד "להשקיע כסף לצורך קניית מכונת ציוד נלווה להדפסת שטרות מזויפים מסוגים שונים. בהמשך קשרו נאשמים 1-2 קשר עם ריימונד לייצר שטרות כסף מזויפים מסוגים שונים ולהפיצם בכוונה להונות (להלן: הקשר)".

על פי תכנית הקשר, נאשמים 1-2 "יעבירו תשלומי כסף לריימונד, וכן יממנו רכישת ציוד בשווי עשרות אלפי שקלים,

באמצעותו ייצר ריימונד שטרות כסף מזויפים אותם ניתן יהיה להפיץ".

"בין היתר", כך כתב האישום, "לצורך רכישת מדפסת להדפסת שטרות הכסף המזויפים, מסר נאשם 1 באמצעות נאשם 2 לריימונד שיק על סך 40,000 ₪ משוך מחשבון אמו של נאשם 1 (להלן: השיק)". ביום 10.5.2016 רכש ריימונד באמצעות השיק מדפסת בשווי 38,000 ₪ וציוד נלווה.

כתב האישום מתאר כי במועדים שונים, בדירה בה התגורר ריימונד, וכן בדירתו של הנאשם, ייצר הראשון (לבקשתו של ליפשיץ) דוגמאות של שטרות כסף מזויפים מסוגים שונים, והעבירם לנאשמים 1 ו-2. כך, ריימונד ייצר ומסר לליפשיץ וניסימוב דוגמאות של שטרות כסף מזויפים, ובהן שטרות של 100 דולר, 50 דולר ו-200 ₪.

על פי כתב האישום, ריימונד ייצר שטרות כסף מזויפים על סך 50 דולר בשווי כולל של 600,000 דולר, ומסר אותם לליפשיץ וניסימוב.

כתב האישום מספר כי ביום 13.7.2016 החזיקו ליפשיץ, ניסימוב וריימונד שטרות כסף מזויפים בשווי של כ-590,000 דולר, בבית אמו של ליפשיץ. בנוסף, ניסימוב החזיק ברכבו, על דעת ריימונד, 10 שטרות כסף מזויפים על סך 50 דולר (בסך הכל 500 דולר מזויפים) ובארנקו 5 שטרות כסף מזויפים על סך 100 דולר (סך הכל 500 דולר מזויפים).

ביום 13.7.2016 או עובר לו, מסרו ליפשיץ וניסימוב לנאשם 3 (אהרון יוסף) חלק מן השטרות המזויפים, והוא קיבלם בידעו כי השטרות מזויפים. הנאשם 3 יצר קשר טלפוני עם נאשם 4 (יעקב טייאר) ותאם עמו פגישה לצורך העברת שטרות מזויפים (להלן: השטרות המזויפים).

על פי כתב האישום, ביום 13.7.2016 מסר נאשם 3 לנאשם 4 10,000 דולר מזויפים. נאשם 4 החזיק בשטרות שהועברו לו בידעו כי הם מזויפים (כתב האישום מספר כי הנאשם 4 ניסה להכשיל הליך שיפוטי בהמשך לכך).

כתב האישום מתאר עוד, כי ניסימוב העביר שטרות כסף מזויפים לנאשם 5 (אמיר בן אבי) וזה החזיקם בידעו שהם מזויפים. "בין היתר, נאשם 2 מכר לנאשם 5 שטרות כסף מזויפים כדלקמן: שטרות מזויפים בשווי 1000 דולר בתמורה ל-1000 ₪, וכן 200 דולר ו-150 דולר מזויפים עבור 50 ₪ לכל העברה. כמו כן השניים סיכמו על מכירת שטרות מזויפים נוספים בשווי 5,000 דולר" (בהמשך כתב האישום מתואר כי גם הנאשם 5 ניסה להכשיל את ההליך השיפוטי).

3. הנאשמים, לרבות ניסימוב, כפרו תחילה במיוחס להם בכתב האישום, והחלו להישמע הוכחות; עם זאת, בהמשך, הודו במיוחס להם בכתבי אישום מתוקנים, והורשעו בהתאם לכך.

4. ביום 11.8.2020 הורשע, איפוא, ניסימוב, על פי הודאתו, בעבירות מושא כתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון, והופנה, בגדר ההסדר, לקבלת תסקיר שירות המבחן. בין הצדדים לא היתה הסכמה ביחס לעונש.
 5. ביום 21.4.2021 התקבל תסקיר שירות המבחן. שירות המבחן התרשם כי ניסימוב התקשה לקחת אחריות על המעשים בהם הורשע, וטען בפני השירות שהוא נגרר אחר אחרים. שירות המבחן הוסיף כי הוא התרשם מהזדהות עם נורמות וערכים עבריינים אצל ניסימוב, ואי פניות לקבלת טיפול. עם זאת, צוין בתסקיר כי הנאשם משקיע מאמצים בעריכת שינוי באורחות חייו, ובניסיון להתפרנס בדרכים חוקיות. בסופו של יום, כאמור, לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית.
 6. בדיון שהתקיים ביום 25.4.2021 קיבלתי את בקשת ההגנה, חרף התנגדות התביעה, וקבעתי כי שירות המבחן יערוך תסקיר נוסף ביחס לנאשם. הטעם להחלטה זו היה הצורך בבירור פערים עובדתיים שעלו בין טענות ההגנה בדיון, לבין האמור בתסקיר שירות המבחן (למשל, שאלת שימוש החוקי של הנאשם בסם מסוכן מסוג קנבוס).
 7. ביום 20.6.2021 הוגש לבית המשפט תסקיר נוסף, שני במספר. שירות המבחן חזר על התרשמותו מהתסקיר הקודם, שלפיה הנאשם משקיע מאמצים בעריכת שינוי באורחות חייו, אולם המדובר ב"שינוי ראשוני וקונקרטי, אשר על מנת להפחית מרמת הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד עליו להיות מגובה בתהליך רגשי משמעותי ואינטנסיבי".
 8. בדיון שהתקיים ביום 2.8.2021 קיבלתי שוב את בקשת ההגנה, והוריתי על קבלת תסקיר נוסף, אחרון, בעניינו של ניסימוב (גם כאן, חרף התנגדותה של התביעה). סברתי כי יש ליתן לנאשם הזדמנות אחרונה לבוא בפני שירות המבחן, הפעם עם מסמכים שיגבו טענותיו, ובעיקר - תוך לקיחת אחריות "כמו שצריך".
 9. ביום 11.11.2021 התקבל תסקיר נוסף, שלישי ואחרון. שירות המבחן התרשם משיפור שחל ביכולותיו של ניסימוב לקחת אחריות על המעשים שיוחסו לו בכתב האישום, להכיר בהשלכותיהם מבחינה אישית וחברתית, לחוש חרטה ובושה בגינם, וכן לזהות חלק מהגורמים אשר עמדו ברקע להם.
- מהתסקיר עלה, עם זאת, כי ניסימוב מסר לשירות המבחן שהוא לא זיהה צורך בטיפול בו, מאחר שהוא משקיע מאמצים רבים בתפקודו התעסוקתי, ולכן הוא חסר פניות רגשית ופיזית לתהליך הטיפול. עוד עלה מהתסקיר, כי בדיקת שתן אחת של הנאשם העידה על שימוש בסמים מסוג קוקאין, "אולם הוא התקשה לקחת אחריות על ממצאים אלה ושלל שימוש בסם זה"^[2].
- על פי שירות המבחן, אם בית המשפט יעדיף את הפן השיקומי במקרה זה, המלצתו היא להטיל על ניסימוב צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 250 שעות, לצד מעקב בדיקות שתן. שירות המבחן לא המליץ על צו מבחן, חרף נזקקותו הטיפולית של ניסימוב, עקב העדר מוטיבציה טיפולית מצידו, ומאפייניו האישיותיים אשר יקשו עליו להפיק

תועלת מהטיפול.

שירות המבחן חתם את תסקירו כך: "נמליץ כי לא יוטל על בני (ניסימוב, ש.ב.) עונש מאסר גם אם ימומש בדרך עבודות השירות, על מנת שלא לפגוע בתפקודו התעסוקתי המהווה נדבך חשוב בהליך שיקומו".

10. ביום 30.12.2021 טענו הצדדים לעונש (כמפורט בהרחבה להלן). התביעה ביקשה להשית על הנאשם עונש מאסר ממושך, ואילו ההגנה ביקשה לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם, נוכח שיקולי שיקום.

11. ביום 2.1.2022 קבעתי (ביוזמתי) - על מנת לבחון האם לטענות ההגנה בדבר שיקום יוצא דופן של ניסימוב בהיבט התעסוקתי יש בסיס עובדתי - כי רואה החשבון של הנאשם יתייצב באולם בית המשפט למתן עדות ביחס לעסקיו של הנאשם. טרם עדותו, התבקש רואה החשבון להכין חוות דעת ערוכה כדין, כאשר הכוונה היא למסמך עובדתי מקיף ומפורט בעניין מצבו התעסוקתי של הנאשם.

12. ואכן, בדיון שהתקיים ביום 3.3.2022 העיד רואה החשבון של הנאשם, רגב חממי (להלן: רואה החשבון) ביחס לחוות דעתו (הוגשה ביום 6.2.2022), והשיב לשאלות התובעת. בין היתר, העיד רואה החשבון כי "בשנת 2021 המחזור היה כ-4.5 מליון ומכלל העסקים שהיו תחת ניהולו ובעלותו (של ניסימוב, ש.ב.) יש לו 4 עסקים בבעלותו: תחנת דלק, יש לו הסכם הפעלה שהוא מפעיל את התחנה ל-15 שנה... העסקים עצמם בחריש, החנות ממתקים, חנות של מותגים...".

13. עוד בישיבה זו, הופנה הנאשם אל הממונה על עבודות שירות על מנת לבחון כשירותו לבצען; ביום 3.5.2022 הוגשה חוות דעת, לפיה הנאשם כשיר לביצוע עבודות שירות.

טיעוני הצדדים לעונש

14. התביעה בטיעוניה לעונש טענה כי מתחם הענישה הראוי נע בין 30 חודשי מאסר ועד 50 חודשים; עם זאת, היא ביקשה לאמץ את המתחם שנקבע על ידי החתום מטה במסגרת גזר דינו של הנאשם 1 (ת"פ (ת"א) 2485-08-16 **מדינת ישראל נ' ליפשיץ** (19.11.2021) (להלן: עניין **ליפשיץ**) - **24 חודשי מאסר ועד 42 חודשי מאסר**, וזאת אף לאור העובדה שלא הוגש ערעור מטעם המדינה נגד אותו גזר דין. התביעה ביקשה למקם את עונשו של הנאשם "בשליש העליון של המתחם", וכן להורות על הפעלת המאסר המותנה העומד לחובתו (בן 4 חודשים) במצטבר לעונש המאסר שיושת עליו; כן עתרה המאשימה להשית על הנאשם מאסר על תנאי, וקנס "משמעותי".

ביחס למתחם הענישה שהתבקש על ידה, הפנתה התביעה את בית המשפט לטיעוניה בעניינו של ליפשיץ (מיום 19.12.2019), וביקשה לאמצם גם כאן.

התביעה עמדה, בעניינו של ליפשיץ, על הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות, וביניהם ניהול חיי מסחר וכלכלה תקינים, וסכנה לפגיעה פוטנציאלית ביחסי החוץ של ישראל עם מדינות עמן היא מתקשרת במטבע חוץ.

המאשימה הצביעה על כך שהקשר הפלילי בין הנאשמים היה רחב היקף, כלל תכנון מוקדם והקצאת משאבים, והתקיים לאורך של כשבעה חודשים; עוד הוסיפה, כי מפנייתם של הנאשמים אל גרפיקאי בעל ידע וכישורים בתחומו, ניתן ללמוד כי הם תכננו להפיץ שטרות כסף מזויפים באיכות גבוהה; לשיטתה, יש לראות חומרה יתרה בעבירות המיוחסות לנאשם, נוכח היקף שטרות הכסף שזויפו.

לשיטת התביעה, כל אחד מהמעורבים בקשירת הקשר הפלילי נטל חלק שווה בזיוף שטרות הכסף והחזקתם, והוסיפה כי ביחס לנאשם 2 יש "חלק נוסף" המתאר את מכירה של שטרות כסף מזויפים לנאשם 5, וכן "נתפסו עליו שטרות נוספים בעת המעצר".

התביעה הפנתה לפסיקה על מנת לתמוך בעתירתה בקשר למתחם העונש ההולם, והתמקדה בטיעוניה בעיקר בע"פ (ת"א) 66161-07-17 **סינטס נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 4.12.2017) (להלן: סינטס), ובעניינו של ליפשיץ.

אשר למיקום עונשו של הנאשם: התביעה טענה כי אמנם יש לזקוף לזכותו של הנאשם את העובדה שהוא הודה בכתב האישום המתוקן, אולם נסיבות נוספות מובילות למסקנה שיש למקם את עונשו ברף העליון של המתחם העונשי: לחובת הנאשם עבר פלילי ובחובו 4 הרשעות קודמות בין השנים 2010 - 2017, גם בעבירות מרמה וקשירת קשר לביצוע פשע.

ביחס לתסקירי שירות המבחן עמדה המאשימה על כך שהנאשם התקשה לקחת אחריות מלאה על חלקו בביצוע העבירות, וכך נטען: "... קצינת המבחן התרשמה משיפור שחל ביכולת הנאשם לקחת אחריות ואני מדגישה את המילה שיפור, זו לא לקיחת אחריות אמיתית וכן יכולתו לזהות חלק מהגורמים שעמדו ברקע למעשיו העברייניים. גם היום לאחר שלוש הזדמנויות שהנאשם עומד בפני קצינת המבחן הוא לא מזהה צורך בטיפול וכל השיקום אותו עשה הנאשם בעצמו מתבטא בפן התעסוקתי. לכך יש להוסיף כי זומן ל-5 בדיקות שתן, כשאחת מהן יצאה מלוכלכת מקוקאין ושתי בדיקות נוספות הוא נעדר. ולא לקח אחריות על הבדיקה המלוכלכת".

התובעת הסתייגה מהמלצת שירות המבחן, וטענה כי "רק בשל המלצה זו של של"צ סבורה המדינה כי יש לקחת את התסקיר בערבון מוגבל"; היא הוסיפה כי "המלצה של של"צ חרף נזקקות טיפולית כמו גם ההתרשמות מקושי לתת אמון, כשהנאשם לא עובר אף תחילת תחילתו של הליך טיפולי, ואפילו אין המלצה לעבודות שירות ולחומרת המעשים אין התייחסות לאורך התסקיר האחרון, אומרת דרשני".

התובעת טענה בנוסף, כי הנאשם אמנם השקיע את מרצו בפן התעסוקתי בשנים האחרונות, אך לגישה - בפן השיקומי לא היתה כל התקדמות, והוא לא עבר תהליך אשר הביא אותו להכיר במניעים שגרמו לו לבצע את

העבירות, וממילא "לא עבר כל תהליך שיקום אמיתי ומשמעותי ולא כזה שהפסיקה הכירה בו כמצדיק חריגה מהמתחם בשל שיקולי שיקום".

אשר לחלוף הזמן מאז ביצוע העבירות (בשנת 2015) טענה התביעה שאין להתחשב בכך, משום שהזמן שחלף היה "תלוי רק בהתנהגות הנאשם בתיק".

15. בטיעוניה לעונש של ההגנה - לא התייחסה זו למתחם הענישה שהתבקש על ידי התביעה, אך הסכימה שמדובר בעבירה חמורה אשר פגעה בערכים מוגנים. ההגנה התמקדה בנימוקיה בעתירה לחרוג מן המתחם העונשי שייקבע על ידי בית המשפט, מטעמי שיקום.

הסניגור טען כי הנאשם השתקם בדרך האופיינית לו, על פי נסיבות חייו; אמנם אין המדובר בהליך שיקום "רגיל" (כפי שעבר, למשל, הנאשם 1, ליפשיץ), אולם מדובר בשיקום מלא ומוצלח. הסניגור הגיש מסמכים שונים ביחס לעסקיו של הנאשם (נע/1-נע/2), והוסיף כי מעשיו בפועל הוכיחו שהוא השתקם: "אתה לא יכול להחזיק חברה של 30 ומשהו עובדים עם היקף פעילות של עשרות אלפי שקלים, אם אתה לא יצרני ונורמטיבי".

הסניגור עמד על הרקע ממנו הגיע הנאשם, בעל עבר פלילי, והדגיש כי בשנים האחרונות הוא לא ביצע עבירות, ו"בנה את עצמו מאפס, בנה אימפריה, אדם שלא ידע להחזיק חודשיים במקום עבודה פיתח חברה שמעסיקה עשרות אנשים, משלמת מיליוני שקלים מס, ועושה זאת בעבודה קשה של 20 שעות מידי יום"; ובהמשך: "חוסר יציבות כלכלית ותעסוקה הביא אותו לביצוע עבירות פליליות. הוא הפך לאדם יצרני עכשיו וזה מקום אחר לחלוטין לא נשקף ממנו סיכון לעבירות בהמשך".

הסניגור ביקש לאמץ את המלצתו של שירות המבחן בתסקיר האחרון, וטען כי - "... שירות המבחן מחויב למקצועיות, להתאים את הענישה הראויה לאדם שעומד בפניו על מנת לשרת אינטרסים בין היתר של הציבור"; ובהמשך: "... למען הציבור הענישה שאני מבקש להטיל כי כזו שתאפשר לו להמשיך להיות אדם נורמטיבי תורם ויצרני".

הסניגור חתם את דבריו בכך שהנאשם נשוי ואב לשלושה ילדים קטינים (שנתיים עד 9), והוא מצפה בימים אלו להולדת ילד נוסף.

16. הנאשם בדברו האחרון אמר לבית המשפט:

"אני בעקרון את החנות ממתקים הראשונה התחלתי ב 2017, פתחתי אותה בבית שמש ומשם התפתחתי. יש לי עוד 3 זכיינים היום, בטירה, בחדרה וברהט. זכיינים של רשת ממתקי ניסים, זה על השם משפחה.

לפני חצי שנה פתחתי תחנת דלק מאפס בעכו, השכרתי אותה ובניתי אותה מאפס. זה נקרא לידר לדרך בעכו. צומת הפלדה. היא שלי. אני בחנות של 400 מטר שאני משפץ אותה למותגים, קראתי לה על השם של הבן שלי ועוד חודש אני פותח אותה זה לנשים גברים וילדים ויש לי חנות של חד פעמי. אני מעסיק 36 אנשים.

אני רוב היום אני בעסקים, מהבוקר. חוזר מאוחר בלילה לפעמים, רוב הזמן אני בחריש.

לגבי העבירה - אני מתחרט, אני באמת מתחרט על העבירה הזו. אחרי המקרה הזה פתחתי דף חדש בחיים שלי אחרי שהייתי עצור 4 חודשים. ושיניתי את כל דרכי החיים שלי. עברתי לחריש ומשם פתחתי דרך חדשה. ההורים שלי נתנו לי קצת הלוואות לעסקים ושיניתי את אורח החיים שלי. יש לי תעסוקה כל יום".

דין והכרעה

מתחם העונש ההולם

17. הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשיהם של הנאשמים הם שמירה על חיי מסחר תקינים במדינה ומחוצה לה, ושמירה על יציבות כלכלתה.

18. הנסיבות שקשורות בביצוע העבירה אינן קלות. מעשיהם של הנאשמים, לרבות ניסיומם, כללו תכנון מוקדם, לאורך חודשים, והצטיידות במכשור מתוחכם ויקר. סכום השטרות המזויפים, מעל 600,000 דולר, אף הוא מוביל למסקנה כי מדובר בזיוף רחב היקף ומשמעותי, בעל **פוטנציאל** נזק רחב. עם זאת, **לא נגרם נזק בפועל** כתוצאה מביצוע העבירות, והשטרות המזויפים לא הופצו לקונים או מוכרים תמימים בשוק החופשי.

אני מקבל את טענת התביעה לפיה חלקו של ניסיומם היה שווה לחלקם של המעורבים האחרים (ליפשיץ וריימונד); בנוסף, הוא היה מי שיזם את הקשר בין השניים, וגם מכר לנאשם 5 מעל 1000 דולר מזויפים (והם תכננו מכירה נוספת).

19. לאור האמור, כפי שקבעתי ביחס לנאשם ליפשיץ, הקביעה יפה גם ביחס לניסיומם: הפגיעה בערכים המוגנים מחמת ביצוע העבירות היא בינונית-גבוהה.

20. מדיניות הענישה הנהוגה: פסקי הדין הרלוונטיים ביותר למקרה דנא הם גזר דינו של הנאשם 1, ליפשיץ, וגזר דינו של המעורב הנוסף בפרשה, ריימונד (כפי שסברה התביעה).

21. עניינו של **סינטס**: על פי העובדות בהן הורשע ריימונד סינטס, במסגרת הסדר טיעון, הוא חבר לקשירת הקשר עם ליפשיץ וניסיומם לייצר שטרות כסף מזויפים ולהפיצם, ואכן ייצר שטרות כסף מזויפים בסך כולל של **מיליון**

דולר, אותם מסר לידי הנאשמים. עוד הורשע ריימונד בכך שהנאשמים הפיצו, על דעתו, את שטרות הכסף המזויפים שמסר להם; לא למותר לציין, כי הוא הורשע עוד באישום נוסף, לאחר שביקש לפתוח חשבון בנק באמצעות תעודת זהות של אדם אחר, אליו התחזה.

בית המשפט קבע כי בכל הנוגע לאישום הראשון (הרלוונטי לענייננו) מתחם העונש ההולם נע בין 33 ועד 60 חודשי מאסר. בסופו של יום, גזר בית המשפט על ריימונד בגין כלל העבירות ולאור נסיבותיו האישיות עונש של 33 חודשי מאסר בפועל, ומאסר על תנאי.

התביעה וההגנה הגישו ערעור נגד גזר הדין; ערעור ההגנה נדחה, וערעור המדינה התקבל, בהסכמת הצדדים, באופן שהוטל על סינטס, בנוסף לעונש שנגזר עליו, קנס כספי בסך 15,000 ₪.

22. עניינו של **ליפשיץ**: הנאשם 1 הורשע בעבירות של זיוף שטר כסף וקשירת קשר לביצוע פשע, המתוארים בפרשה זו. קבעתי שם כי: "...נוכח מתחם העונש ההולם שנקבע בעניינו של סינטס (ריימונד), שהורשע בזיוף שטרות בהיקף של מיליון דולר (הנאשם הורשע בזיוף של כ- 60% מסכום זה) אני קובע כי מתחם העונש ההולם במקרה דנא נע בין 24 חודשי מאסר בפועל ועד 42 חודשי מאסר בפועל".

23. בעניינו של ליפשיץ עמדתי על מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות דנא, כדלקמן:

"מדיניות הענישה הנהוגה: עיון בפסיקת בתי המשפט בעבירות נשוא כתב האישום מעלה כי היחס של בית המשפט לעבירות אלה הוא מחמיר באופן יחסי, ונקודת המוצא היא כי יש ליתן לשיקול ההרתעה את המשקל "העיקרי" בשיקולי הענישה (ראו לדוגמא את ע"פ 189/87 **מדינת ישראל נ' צצאשווילי** [ניתן ביום 24.3.1988]). הפסיקה אף גילמה את שאמרנו לעיל: ככלל, וברוב המקרים, החליטו בתי המשפט להשית על הנאשמים בעבירות דנא עונש של מאסר לריצוי בפועל, ממש".

ובהמשך:

"קיימות עוד דוגמאות רבות ביחס למדיניות הענישה הנהוגה ביחס לעבירות נשוא כתב האישום; ראו לדוגמא את עפ"ג (ת"א) 15156-08-14 **מדינת ישראל נ' יעקבי** (ניתן ביום 10.12.2014); רע"פ 2169/19 **אופיר נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 15.5.2019), רע"פ 2425/19 **קובלר נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 15.5.2019); רע"פ 3908/07 **קיקוזשווילי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 20.5.2007); ע"פ (י-ם) 12829-12-11 **מדינת ישראל נ' ביבי** (ניתן ביום 16.12.2012); ת"פ (ת"א) 5981/01 **מדינת ישראל נ' חמצני** (ניתן ביום 28.11.2002).

ראו נא גם את סקירת הפסיקה המקיפה שערך בית המשפט בעניין סינטס (ראו סעיף 7 לגזר הדין), ובין היתר במיוחד אל ע"פ 240/88 **נסחלטשווילי נגד מדינת ישראל** (ניתן ביום 21.8.1988), שם דחה בית המשפט העליון

את ערעור המערער נגד גזר הדין שהושת בעניינו, שכלל עונש של 30 חודשי מאסר בפועל. המערער דשם הורשע, בין היתר, בעבירה של ניסיון לזייף שטרי כסף בסכום עתק של **עשרות מיליוני דולרים** כאשר התכנית לא יצאה אל הפועל, בסופו של דבר. בע"פ 201/86 **בדש נגד מדינת ישראל** (ניתן ביום 30.10.1986) דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר הדין שהוגש מטעם המערער; על המערער הושת עונש של 40 חודשי מאסר בגין **זיוף כמיליון דולרים והפצת 300,000 דולר מתוכם**.

24. הנה כי כן, לאור כל האמור לעיל, הערכים המוגנים שנפגעו, מידת הפגיעה בהם, נסיבות ביצוע העבירה והפסיקה הנוהגת, וכמובן - אף נוכח מתחם העונש ההולם שקבעתי בעניינו של ליפשיץ אני קובע גם כאן - בהתאם לעתירתה של התביעה - כי מתחם העונש ההולם במקרה דנא נע בין 24 חודשי מאסר בפועל ועד 42 חודשי מאסר בפועל.

דין והכרעה: ניסימוב שעבר עבירות חמורות בשנת 2016 אינו אותו ניסימוב שדינו נגזר היום

25. אחזור על דברים שקבעתי ביחס לליפשיץ, חברו של ניסימוב, כדלקמן: "טרם דיון לגופו של עניין, ראיתי להבהיר כי הכלל הוא שאדם שקושר קשר עם אחרים, קשר מתוכנן היטב, לזייף סך של 600,000 דולר, באיכות משובחת, על כל ההשלכות החמורות הנגזרות מכך, הרי - שפניו מועדות אל בית האסורים, ולשם בלבד. כאשר כלל זה - המכתיב עונש חמור לזייפן כגון דא - עמד לנגד עיני, כפי טענתה הנכוחה של התביעה, יש לומר, נפנית לבחון את טיעוני הצדדים, את הפסיקה, את נסיבותיו של ליפשיץ, ובסוף הדרך באתי לכלל מסקנה שיש לגזור דינו לחסד ולא לשבט".

אומר כבר עתה, כי ניסימוב הוא אדם קשה-עורף, מופנם ושאינו יודע "לשחק לפי הכללים", ועל כן לא הרים את הכפפה הטיפולית שנזרקה לעברו על ידי בית המשפט ושירות המבחן גם יחד. ובכל זאת, המקרה של בני ניסימוב הוא מקרה כל כך מיוחד ויוצא דופן, לא חזון נפרץ בכלל, ומכאן החלטתי שלא לשולחו אל בית הסוהר.

26. סעיף 40 לחוק העונשין מסמיך את בית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, ולהקל עם נאשם, על דרך גזירת עונש מחוץ למתחם הענישה ההולם את העבירות שביצע. על פי הדין, חריגה ממתחם הענישה (לקולא) תיתכן אם הנאשם השתקם או, למצער - אם אפילו יש סיכוי של ממש שישתקם. בית המשפט העליון קבע, במסגרת ע"פ 6637/17 **קרנדל נ' מדינת ישראל** (18.4.2018) (להלן: עניין **קרנדל**), כי את התשתית העובדתית להוכחת סיכויי השיקום ניתן לגבש באמצעים ראייתיים שונים, ובראשם תסקיר שירות המבחן; עוד נקבע, כי הפעלת הסמכות לפי סעיף 40 לחוק העונשין אינה מוגבלת לעבירות קלות בלבד. השיקולים שנקבעו על ידי בית המשפט העליון על מנת להעריך את שיקומו או סיכויי שיקומו של הנאשם הם, בין היתר, המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם, הליך של גמילה מהתמכרות, השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים, אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה, הבעת חרטה כנה על מעשים, והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה. בית המשפט העליון הוסיף, כי שילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה, לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפולי מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על סיכוי של ממש לשיקום.

27. במסגרת ע"פ 126/22 **מדינת ישראל נ' פלוני** (27.4.2022) חזר בית המשפט העליון, לאחרונה ממש, על ההלכה לפיה הפעלת הסמכות לפי סעיף 40ד(א) תתאפשר רק במקרים מובהקים וחריגים, כדלקמן:

"אכן, סעיף 40ד(א) לחוק העונשין מאפשר לבית המשפט, במקרים המתאימים, לחרוג ממתחם הענישה אם 'מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם'. סעיף זה מבטא את עמדת המחוקק שלפיה, במקרים המתאימים לכך, יש ליתן מעמד בכורה לשיקול השיקומי על-פני העיקרון המנחה בענישה, הוא עיקרון ההלימה. ואולם, כפי שעולה בבירור מהוראות החוק, לא בכל מקרה שבו תהליך טיפולי מתקדם בכיוון חיובי, יש להפעיל את הסמכות הקבועה בסעיף 40ד לחוק העונשין. אחרת, נמצא כי החריג מרוקן מתוכן את הכלל, שלפיו יש לגזור את העונש בתוך מתחם הענישה בהלימה לחומרת המעשה ולמידת האשם של העושה (ראו גם: דברי הסבר להצעת חוק העונשין (תיקון מס' 92) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה), התשס"ו-2006, ה"ח 241, 447-448). לא בכדי אפוא, **נקבע כי יש לנקוט זהירות רבה בהפעלת סעיף 40ד לחוק העונשין, וכי סטייה ממתחם הענישה תיעשה אך במקרים חריגים, בבחינת יוצא מן הכלל, כאשר סיכויי שיקום מובהקים מצדיקים זאת**[3](ראו: ע"פ 1229/19 סלומינסקי נ' מדינת ישראל, פס' 13 [פורסם בנבו] (1.7.2019)). עוד נקבע בפסיקה, כי על מנת להעריך את סיכויי השיקום יש לשקול, בין היתר, את "המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה" (ע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל, פס' 24 [פורסם בנבו] (18.4.2018)). לצד זאת, הובהר כי "התקיימותו של שיקול זה או אחר אינה מצדיקה בהכרח חריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום. טעם עיקרי לכך הוא שחלק מהשיקולים שהוזכרו לעיל מובאים ברגיל בחשבון במסגרת קביעת העונש בתוך המתחם" (שם, פס' 25). ואכן, חרף חשיבותו של אינטרס השיקום - לנאשם עצמו, לסביבתו הקרובה ולחברה כולה - שיקול זה אינו עומד לבדו ויש לראות בעת גזירת העונש את המכלול (ראו עניין סטרוסטה, פס' 7; רע"פ 4218/15 אמסלם נ' מדינת ישראל, פס' 8 [פורסם בנבו] (18.6.2015); עניין סלומינסקי, פס' 15))."

28. כאמור, סבורני כי מקרהו של ניסימוב מתאים להגדרת בית המשפט העליון ביחס למקרה "חריג", היוצא מן הכלל, אשר מצדיק, באופן ברור, מתן בכורה לשיקולי השיקום.

29. ראשית, קבעתי בעניינו של **ליפשיץ**, שאיני סבור, כדעת התביעה, כי הנסיבות כאן מגלמות "חומרה יתרה" (במובן של סעיף 40ד(ב) לחוק העונשין), חרף ערכו הגבוה של הכסף המזויף, וקביעה זו יפה גם כאן; עוד קבעתי שם, כי יתכן שמסקנתי היתה שונה לו היה הכסף מופץ ברבים, ובכך גורם נזק של ממש לציבור, אולם למרבה המזל - והודות לעירונתה של משטרת ישראל, יש לומר - לא כך הם פני הדברים.

30. כשם שכל ענישה היא אינדיבידואלית, כך נבחנת שאלת השיקום בכל מקרה לגופו, בהתאם למבחנים אשר על פיהם מחליט בית המשפט אם הנאשם הוא בעל סיכויי שיקום טובים, אם לאו (ראו המבחנים לעיל, בעניין **קרנדל**).

אכן, בדרך כלל, הליך שיקום מוצלח כולל גם הליכה יד ביד עם שירות המבחן, קבוצות טיפוליות או מפגשים

טיפוליים, טיפול על ידי גמילה (אם צריך), ובכל מקרה - שירות המבחן כמעט תמיד "שם", ברקע. כך היה למשל, בעניינו של ליפשיץ, אשר עבר כבדת דרך ארוכה, משך עשרות חודשים, אצל מקצועני שירות המבחן, בליווי היחידה לטיפול בהתמכרויות.

לעיתים ועל פי רוב, וזה הוא הכלל, הדרך השיקומית והטיפולית היא החשובה, אף אם טרם הושגה או הושלמה מטרת השיקום במלואה, וחשוב לא פחות גם מיהות הגוף המטפל (שירות המבחן, או גורם מוסדי אחר הנתון לפיקוח השירות); אך לעיתים, נדירות יותר, כבמקרה כאן, דווקא מבחן התוצאה מלמד, ולו בדיעבד, על הליך שיקום של ממש, גם אם הוא עצמאי, ובבחינת חריג.

31. עמדה זו אינה מהווה "קפיצת נחשון" בכל הקשור בהליכי שיקום בהיבט של סעיף 40 ד לחוק העונשין, או בכלל (חלק מהפסיקה קדמה לתיקון 113 לחוק העונשין). ראו רשימה בלתי ממצה של פסקי דין שהלכו בדרך זו, להלן.

32. במסגרת רע"פ 1441/14 חמיס נ' מדינת ישראל (9.12.2014) קיבל בית המשפט העליון את בקשת רשות ערעורו של המבקש נגד החלטת בית המשפט המחוזי, אשר מצא לדחות את ערעורו נגד גזר הדין בעניינו. המבקש הורשע בעבירת שהיה בלתי חוקית בישראל, ונגזר עליו עונש של מאסר בפועל, לצד הפעלת מאסר מותנה שעמד לחובתו. בית משפט העליון קיבל גם את ערעורו של הנאשם, וקבע:

"... בנסיבות המקרה אין מניעה מלעשות כן (חריגה לקולא ממתחם העונש ההולם, ש.ב.), וזאת בשל שיקולי שיקום. מקור הסמכות לכך קבוע בסעיף 40 לחוק העונשין... בנסיבות המקרה, המבקש הוא נגר אומן אשר מקיים קשרי מסחר עם בעלי עסקים בישראל. המבקש הציג לנו ולערכאות הקודמות תעודות המעידות על קשרי מסחר אלה. בעבר אמנם היה מנוע מלהיכנס לישראל בשל גילו הצעיר, אולם לימים החל מקבל אישורי כניסה כאשר יש בקשה של סוחר ישראלי להכניסו לישראל. מלבד כניסה בלתי חוקית, אשר כיום מותרת לו כאשר מקבל אישור לכך, לא חזר המבקש לעבור את אותן עבירות שבגינן הוטל התנאי בפרשה הראשונה וכניסותיו לישראל נעשות לשם פרנסתו, ולשם פרנסתם של עובדי מפעלו. אמת, טוב היה אם היה לפנינו תסקיר שירות מבחן עדכני אשר יכול היה לשפוך אור נוסף על תהליך השיקום החיובי שעשה המבקש. באת כוח המבקש עתרה בפני בית משפט השלום לקבלת תסקיר כזה (פרוטוקול הדיון מיום 11.6.2013, בעמ' 7, שורות 21-24). אולם בית משפט השלום סבר כי אין צורך להפעיל את שירות המבחן לשם כך, וניתן לטעון בפני בית המשפט באשר לשינוי הנסיבות בעניינו של המבקש כמו גם באשר למצבו הכלכלי והאישי (החלטה מיום 11.6.2013, בעמ' 8 לפרוטוקול). בנסיבות אלה אין בידינו אלא להסתפק בנתונים שהוצגו לנו ולערכאות הקודמות. נתונים אלה מצביעים, כאמור, על מגמה חיובית בשיקומו של המערער, ומשכך, ניתן לחרוג ממתחם העונש ההולם, מכוח סעיף 40 לחוק העונשין."

33. במסגרת ע"פ 5341/13 מדינת ישראל נ' אלקרעאן (8.12.2013) דחה בית המשפט העליון את ערעור המדינה נגד גזר הדין בעניינו של המשיב. המשיב הורשע בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, קשירת קשר לביצוע פשע וקבלת דבר במרמה.

בית המשפט המחוזי קבע כי הנאשם "עלה על דרך המלך", ועל כן יש להעדיף את הפן השיקומי בעניינו, כך: "... הטעם החשוב יותר, הוא העובדה שבתקופה זו ביצע הנאשם עבירה נוספת, ונדון בגינה לעונש מאסר משמעותי בן 4.5 שנים. לאחר שסיים לרצותו, עלה, כך נראה, על דרך המלך, והוא מקיים אורח חיים נורמטיבימזה שלוש שנים... **ב"כ המאשימה טענה, כי הנאשם לא ביצע את תכנית השיקום שלו. אולם לטעמי התנהגות הנאשם מדברת בעד עצמה. העובדה שהוא עובד בשתי משרות על מנת להתפרנס ועזב את דרך הפשע, מצדיקה קבלת המלצת שירות המבחן."**

בית המשפט העליון דחה, כאמור, את ערעור המדינה נגד גזר הדין, וקבע:

"בתסקיר העדכני שהוגש לנו הומלץ על ענישה שיקומית. נציגת שירות המבחן ציינה בדיון, כי השירות התרשם מרצינות המשיב".

ובהמשך:

"לאחר עיון החלטנו שלא להתערב הפעם **וליתן משקל לשיקולי השיקום כהמלצת שירות המבחן**, אף שבעיקרון צודקת המדינה. נציין תחילה, כי איננו רואים עין בעין עם בית המשפט קמא באשר לענישה בכגון דא ככלל; סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה כשלעצמו נענש לא אחת בארבע שנות מאסר, וצדקה המדינה בהחלט כי המתחם שנקבע היה נמוך מדי, בלא שנפרט נוכח התוצאה. **ואולם, בנסיבות הספציפיות, כיון שחלפו שנים רבות, לא ראינו לנכון לקטוע את תהליך השיקום, בהנחה ובאמונה כי המאסר הממושך פעל את פעולתו ההרתעתית כלפי המשיב, ומתוך תקווה כי חלוף הזמן, שהוא ביסוד, לא עימעם את כוונת המשיב גם ללמוד, ומכל מקום להמשיך לעבוד ולא לשוב לעבירות.** גזר הדין יישאר על כנו. אנו מזהירים את המשיב כי ניתנה לו הזדמנות ואסור שיחמיצנה".

34. במסגרת ת"פ (מחוזי ב"ש) 8101/04 **מדינת ישראל נ' פריחה** (30.6.2005) הורשע הנאשם בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע ועבירת שוד, ובית המשפט השית עליו, בין היתר, עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. הנאשם לא עבר הליך טיפולי אצל שירות המבחן, אולם בית המשפט, במכלול שיקוליו, התחשב גם בשיקומו העצמי של הנאשם, שבוצע במהלך הזמן שחלף מאז ביצוע העבירה; כך נקבע שם:

"... נתתי את הדעת לפרק הזמן הרב שחלף מיום ביצוע המעשה החמור ועד היום כשלאורך כל התקופה נמצא הנאשם מפנים את האחריות למעשים שביצע ומנסה בכל כוחו, בעזרת אביו ודודו התומכים, להשתלב במסגרת חיים נורמטיבית. הנאשם גילה את רחשי ליבו באוזניי וציין כי מצטער הוא על הטעות שעשה וכן ביקש כי לא ימצו עימו את הדין וזאת תוך כוונתו ללמוד בצורה מסודרת. הנאשם אף הביע את רצונו לפצות את המתלוננת ואף לפגוש בה ולהתנצל בפניה, באם הדבר יתאפשר לו.

...

לנוכח כל הדברים האמורים לעיל, הנני סבורה כי אין זה המקרה הנכון שבו יש למצות את הדין עם הנאשם ויש לאזן את הדברים באופן אשר ישאיר פתח להמשך שיקום עצמי של הנאשם, כפי שהחל לעשות עם עצמו בעזרת בני משפחתו התומכים. שליחתו של הנאשם למאסר מאחורי סורג ובריאח עלולה לגדוע את התהליך אותו עבר הנאשם בתקופה הארוכה האחרונה ולכך יש לתת את הדעת שכן אם ישלח הנאשם למאסר מאחורי סורג ובריאח יכול שתמצא החברה מפסידה מכך".

35. במסגרת ת"פ (אי') 72806-02-19 **מדינת ישראל נ' טובול** (23.12.2021) הורשע הנאשם בעבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית. בית המשפט קבע כי הנאשם השתקם, והשית עליו עונש החורג לקולא ממתחם העונש ההולם. בית המשפט קבע כי: "... גם אם הנאשם לא נזקק לשירותי הטיפול של שירות המבחן, והוא בכוחות עצמו הפסיק לצרוך סמים ועלה על דרך הישר, אין זה אומר, בכלל, שלא ניתן לקבוע שהוא השתקם. שיקום עצמי, שיקום מלא הוא".

36. במסגרת ת"פ (ת"א) 32294-12-14 **מדינת ישראל נ' מירן** (14.9.2016) (מאת מותב זה), הורשע הנאשם בהחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית; הנאשם נגמל משימוש בסמים, ולא נפתחו נגדו תיקים פליליים במשך תקופה ארוכה. על כן, הושת עליו עונש החורג לקולא ממתחם העונש ההולם. כך קבעתי שם: "גם שיקום עצמי לשיקום ייחשב, ולו באורח חריג ובמשורה, מטעמים ברורים, שהרי פשיטא שתמיד עדיפה חותמתו המצוינת של שירות המבחן. על האפשרות להכיר בשיקום עצמי כשיקום עמד גם חברי הירושלמי, כבוד השופט (כתוארו אז ש-ב.) הרבסט, בענין ת"פ 16312-03-13 בענין אחמד שקיראת ואח' (פורסם ביום 9.2.14), תוך שהוא מפנה גם לפסיקה של בית המשפט העליון בנדון (ע"פ 1903/13 בענין חמודה). מקובלת עלי בהחלט גישתו הירושלמית של כבוד השופט הרבסט...".

37. במסגרת ת"פ (ק"ג) 39579-01-14 **מדינת ישראל נ' צ'רנוב** (23.6.2015) הורשע הנאשם בעבירות של גידול והכנת סם מסוכן. בית המשפט השית עליו עונש החורג לקולא ממתחם העונש ההולם, הגם שמתסקיר שירות המבחן עלה כי הוא שלל צורך טיפולי. בית המשפט קבע: " סעיף 40ד(א) לחוק העונשין קובע כי מקום בו מצא בית המשפט כי 'הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם', רשאי הוא לסטות ממתחם העונש אשר נקבע ולגזור על הנאשם עונש החורג לקולא מאותו מתחם. ויודגש מיד, אין הכרח כי הנאשם יעבור שיקום 'מוסדי' במסגרת טיפולית כלשהי, ולעיתים די בכך שבית המשפט ישתכנע כי הנאשם מנהל אורח חיים נורמאטיבי, לא שב לדרכיו הרעות ולא מסתבך עוד בפלילים כדי לקבוע כי אותו נאשם השתקם או שיש סיכוי של ממש שישתקם בעתיד"; ובהמשך: "בעניינינו, שוכנעתי כי ישנו סיכוי של ממש לשיקומו של הנאשם, וזאת, בין היתר, לאור יציבותו התעסוקתית, ההשכלה האקדמית שרכש, הפיכתו לא מזמן לאב, העובדה כי מאז ביצוע העבירות נושאות כתב האישום, הנאשם לא הסתבך עוד בפלילים, הוא הבין את חומרת מעשיו ואת השפעותיו השליליות של הסם ואף לנוכח עמדת שירות המבחן, לפיה מהנאשם נשקפת מסוכנות נמוכה להישנות התנהגות עוברת חוק".

38. במסגרת ת"פ (י-ם) 36976-06-10 **מדינת ישראל נ' פלוני** (4.3.2014) הורשע הנאשם בעבירה של תקיפה חבלנית של אשתו. בית המשפט קבע כי יש לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם. תסקיר שירות המבחן לימד

שם על כך שהנאשם לא ראה טעם בטיפול, ולא היתה המלצה טיפולית בעניינו. בית המשפט קבע כי "הנאשם ממזער את חלקו ואינו רואה כל צורך בטיפול..."; עם זאת, נקבע: "...ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי על ידי החוק לחרוג ממתחם הענישה כלפי הצד המקל במקרה בו הנאשם השתקם או אם קיים סיכוי של ממש שישתקם. שיקום, לטעמי, לא חייב להתבצע באמצעות גורמים חיצוניים כהליך גמילה, שרות המבחן וכדו'. לעיתים, השיקום הוא שיקום עצמי המתבצע דרך עבודה עצמית של הנאשם והמבוסס על כוח רצונו של האדם". בית המשפט קבע כי נימוקי התקיימות השיקום התבססו על החרטה שחש הנאשם, והעובדה שהרשעתו בדיון עלולה היתה להזיק לו באופן לא מידתי: "הנאשם הינו נהג מונית, והרשעתו עשויה לפגוע בו באופן שלא יותר לו לעסוק בתחום זה בעתיד. זו פגיעה חמורה וקשה המתפרסת גם לעברם של בני המשפחה הסמוכים לשולחנו של הנאשם, כך שלטעמי במקרה דנן, גוברים שיקולי השיקום על שיקולי ההלימה, ועל כן יש מקום שלא להרשיעו בדיון".

39. במסגרת ת"פ (י-ם) 16312-03-13 **מדינת ישראל נ' שקיראת** (9.2.2014) הורשע הנאשם (לעניינו רלוונטי הנאשם 2) בעבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות. תסקיר שירות המבחן העלה כי "הנאשם 2 נושא באחריות מלאה לביצועה של העבירה, אך אינו מגלה אמפטיה כלפי המתלונן, והוא רואה בעצמו קרבן לעבירה האמור". בית המשפט השית על הנאשם 2 עונש החורג לקולא ממתחם העונש ההולם, וקבע: "ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי על ידי החוק (סעיף 40 ד לחוק העונשין, התשל"ז - 1977) לחרוג ממתחם הענישה לקולא במקרה בו הנאשם "השתקם" או אם קיים "סיכוי של ממש" שישתקם. שיקום, לטעמי, לא חייב להתבצע באמצעות גורמים חיצוניים כהליך גמילה, שרות המבחן וכדו'. לעיתים, השיקום הוא שיקום עצמי המתבצע דרך עבודה עצמית של הנאשם והמבוסס על כוח רצונו של האדם בפרק הזמן שבין ביצוע העבירה ועד לגזירת הדין (וראו לעניין זה ע"פ 1903/13 חמודה עיאשה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו]).". ובהמשך: "הנאשם הינו קבלן רשום, והרשעתו עשויה לפגוע בו באופן שלא יותר לו לעסוק בתחום זה בעתיד. זו פגיעה חמורה וקשה המתפרסת גם לעברם של עובדיו של הנאשם ובני משפחתו הסמוכים על שולחנו, כך שלטעמי במקרה דנן, גוברים שיקולי השיקום על שיקולי ההלימה, ועל כן יש מקום שלא להרשיעו בדיון".

40. ומן הכלל אל הפרט, אל ניסימוב. הלה לא עבר תהליך טיפולי אצל שירות המבחן, ולא היה פנוי לכך; שירות המבחן התרשם כי הוא לא מתאים לטיפול אצלו: היה לו קושי לתת אמון בגורמי הטיפול, וכן ניכר בו קושי "לבוא במגע עם עולמו הרגשי" ו-"נטייה לקונקרטיזציה". ואולם, מטרת הטיפול (שהיה אמור לקחת בו חלק ניסימוב) - הושגה במלואה. הנאשם הפך לאדם שומר חוק, יצרני, מתפקד, נורמטיבי, איש משפחה, ובעיקר: אינו מחזיק עוד בדפוסי עבריינות שורשיים, כפי שהיה בעבר. במקרה של ניסימוב, ובאופן יוצא דופן, והגם שעדיף היה כי יתמסר לטיפולו המצוין של שירות המבחן, הוא החליט "לקחת את עצמו בידיים", עצמאית ובכח רצונו, להפסיק לבצע עבירות, ולפתוח דף חדש בחייו. החליט - ועשה. על כך, להלן.

41. נקודת המוצא בחייו של ניסימוב היתה קשה; הוא גדל והתחנך במסגרות חוץ ביתיות, מאז שהיה ילד צעיר בגיל הרך, ועד נערותו. לאורך ילדותו ונעוריו, הפגין בעיות התנהגותיות רבות, היה בעל הישגים נמוכים בבית הספר, עד שנשר לגמרי, והחל לעבוד בשווקים (מגיל 14). למרות קשייו, התגייס ניסימוב לצבא, ושירת שירות מלא כלוחם, ללמדך על הפוטנציאל ועל כח הרצון של האיש. ידיעה שיפוטית היא, ולמעשה כל ישראלי ידע, כי שירות קרבי אינו ענין של מה בכך. במהלך השירות הצבאי נפצע ניסימוב בידו, פציעה אשר מלווה אותו, לדבריו, עד

היום, (נע/3). לאחר שחרורו מהצבא, לא הצליח הנאשם להשתלב במעגל העבודה, והחל לנהל אורח חיים שולי, שכלל חבירה לקבוצות שוליים, וביצוע עבירות על החוק. שירות המבחן התרשם כי אורח חיים זה נבע מתחושות תסכול, חריגות ודחייה שחש ניסימוב.

עברו הפילי מגלם אף הוא את התנהלותו השלילית של ניסימוב לאורך שנות חייו, ולחובתו ארבע הרשעות קודמות, מהשנים 2013 - 2017, בעבירות סיוע להובלת נשק וסיוע לאיומים, קשירת קשר לביצוע פשע וקבלת דבר במרמה, ועבירות מרמה נוספות.

42. ברקע הקשיים ודפוסי ההתנהגות השוליים של ניסימוב, תסקיר שירות המבחן הראשון התרשם כי הוא גילה קושי לשתף אודות חלקו באירוע בגינו הורשע, ומה שעמד ברקע לו. שירות המבחן התרשם כי הגורמים שהביאו את ניסימוב לביצוע העבירה היו רגשיים, ונשענו על הזדהות עם נורמות וערכים עברייניים, שהיו מנת חלקו באותה העת: נטייה להעדפת קיצורי דרך, ועשיית כסף קל (עברו הפילי גם מחזק מסקנה זו), קושי בהפעלת שיקול דעת הולם בעת התמודדותו עם קשיים ומצבי דחק, וכן תחושות שליליות של תסכול, קיפוח, ודחייה עמן התקשה להתמודד באופן סתגלני.

שירות המבחן סיכם אז: "... התרשמנו מאדם, אשר גדל והתפתח בצל חסכים רגשיים עמוקים, אשר הובילו להתפתחותה של תשתית רגשית פגועה, אשר הובילה להשתייכותו לתת תרבות עבריינית ולאיומץ הנורמות והערכים הנהוגים בה".

43. והנה, מאז ביצוע העבירות (2015 - 2016) עבר ניסימוב כבר דרך **פנטסטית (!)**, ממש כך, במישור התעסוקתי, ולגבי דידי - **בהכרח גם לא רק במישור זה**.

בשנת 2018 הקים הנאשם מיזם הכולל שלושה עסקים נפרדים המנוהלים על ידו, ומדווחים יחד לרשויות המס (חנות ממתקים, חנות לממכר מוצרים חד פעמיים, תחנת דלק, וקיים עסק נוסף בהקמה של מכירת בגדי מותגים). על פי חוות דעתו של רואה החשבון, חנות הממתקים וחנות המוצרים החד פעמיים נמצאות בעיר חריש, בצמוד; תחנת הדלת נמצאת בעיר עכו, ומנוהלת על ידי אחד, יוסי סבג, יד ימינו של ניסימוב. הסכם הפעלת תחנת הדלק הוגש לבית המשפט, ממנו עלה כי חתומים עליו, בין היתר, "נכסי יוקרה וחדר 2013 בע"מ" מצד אחד, ו-"בני ניסימוב שיווק" מצד שני. החוזה הוא לשכירת שטח הכולל, בין היתר, תחנת דלק, ותוקפו הוא עד חודש נובמבר שנת 2036 (!), עם אופציה להארכתו; התשלום עבור השכירות הוא מעל 100,000 ₪ לחודש; ניסימוב חתם, כבטוחה, ערבות אישית. ההגנה צירפה הסכמי שכירות נוספים, ביחס לחנויות הנאשם, לדוגמא חנות המושכרת בסך של 33,000 ₪ לחודש (לערך), ובטחון שהוא פיקדון בסך 73,000 ₪.

מחוות הדעת של רואה החשבון עלה בנוסף כי בשנת 2021 העסיק ניסימוב 40 עובדים במהלך השנה (רואה החשבון הסביר בעדותו: " אני אומר שבסה"כ בשנה הועסקו 40 עובדים. אבל 20 התחלפו. בזמן נתון יש כ 20 עובדים. סה"כ במהלך השנה היו 40 עובדים אבל לא בכל מצב נתון, זה עובדים שמתחלפים"), סך המשכורות

שהונפקו לעובדים בשנת 2021 היה 822,073 ₪, ומחזור הכנסותיו של ניסימוב לשנת 2021 היה 4,579,761 ₪.

44. התביעה טענה כי אין די בשיקומו של ניסימוב בפן התעסוקתי, והוא לא עבר כל שינוי רגשי המתבקש על מנת להכריז שהוא אכן שוקם. התביעה הדגישה כי הוא לא השתלב בטיפול מאת שירות המבחן, ו"בפן השיקומי לא עשה דבר או ראשיתו של דבר... כדי לעשות הליך שיקומי כולל כזה שניתן יהיה לומר שהוא אמיתי וכנה ששם אותו במקום אחר שיכול להכיר בצדדים הבעייתיים שלו שהובילו אתו לעבור עבירה כה חמורה על פני מספר חודשים, במקום זה הנאשם לא נמצא היום".

45. צודקת התביעה, והתקדמות תעסוקתית, **ברגיל**, אינה מגלמת לבדה שיקום מוצלח, קל וחומר לא כזה המצדיק סטיה לקולא ממתחם העונש ההולם. ברם, המקרה כאן הוא כל כך חריג וייחודי, ובו משולבות נסיבות שונות המצביעות לטעמי על שיקומו המלא של ניסימוב, גם במובן הרגשי. ממועד ביצוע העבירות, בשנים 2015-2016, ועד היום, חלפו כשבע שנים. במהלך השנים האלה, **שבע השנים הטובות**, עבר ניסימוב מהפך: מאדם אשר הזדהה עם ערכים עברייניים, ורצון להרוויח כסף קל, מאדם אשר לא הצליח להתמיד בלימודיו בבית ספר, או בכל עבודה - הוא ניתק מגע לחלוטין עם "עולם הפשע", והפך לאדם נורמטיבי, מהשורה. לא רק שהוא לא הורשע בעבירות נוספות מאז, במשך כל השנים שחלפו, אלא שהוא בנה את עצמו מחדש, הקים עסקים מצליחים, העסיק עובדים רבים, והתנהל באחריות רבה לאורך התהליך.

46. כיצד יכול אדם, אשר נזרק בילדותו אל מסגרות חוץ ביתיות, עבד בשווקים כנער, יצא ונכנס לבית האסורים (או אצל הממונה על עבודות השירות) בעקבות עבירות שביצע - לחדול מפעילותו העבריינית, לחלוטין, ולהפוך לאיש עסקים מצליח מן השורה, מבלי לערוך שינוי עמוק ויסודי, וגם - רחמנא ליצולן - רגשי? לטעמי, לא ניתן הדבר.

העובדה שניסימוב התמיד במשך שבע שנים תמימות, תרתי משמע, להתנהל כאדם שומר חוק, והצליח להקים ולרומם מספר בתי עסק שונים, והוא מגלגל - באופן חוקי לגמרי - מחזורים של מיליוני שקלים, וחולש על מספר עסקים ועל עשרות עובדים - מצביעה, באופן מובהק, כי ניסימוב הוא אדם משוקם. אני מתרשם, כי ניסימוב זה, בן לאב מאוזבקיסטון, שכאמור יצא מן הבית למסגרות חיצוניות כנער, לא גודל ולא חונך לפתוח את סגור ליבו בפני זרים, גם אם כוונתם טובה, כאנשיו המסורים של שירות המבחן, והוא לא יודע, אולי אף לא מסוגל "לדבר על זה". במהלך כל הדיונים הרבים באולם ישב ניסימוב, מכונס אל תוך עצמו, מופנם, ובקושי פצה פה. יש אנשים, כניסימוב זה, שגם אם תצמיד אקדח לרקתם (בדמות מאסר בפועל) - לא יצליחו "לשתף" בתחושותיהם וברגשותיהם, או "לבוא במגע עם עולמו הרגשי" (בשפתה היפה של קצינת המבחן תמי חמיש). **יש אנשים שהם קונקרטיים**. על כך בלבד - לא ראוי לבוא חשבון עם ניסימוב. החשוב הוא, לגבי דידי, שמי שמקים כמה וכמה בתי עסק, והוא מעסיק עשרות עובדים, לרבות רואה חשבון, והוא פועל מול רשויות המס, ומן הסתם גם מול משרד הבריאות (חנניות ממתקים), כיבוי אש (תחנת דלק), ועוד כהנה וכהנה משרדים ממשלתיים ומונציפאליים, לצד הקמת משפחה ואבהות משולשת (ענין מלחיץ כשלעצמו) - הוא בהכרח עובר גם שינוי פנימי עמוק, שינוי של ממש, גם אם אין הוא רוצה, או יכול, לדבר ולשתף אודותיו באופן מילולי ורגשי.

47. מסקנה זו, אשר לשינוי הרגשי שעבר בניסימוב, מתחזקת מהאמור בתסקיר שירות מבחן האחרון שהוגש, שם

התרשם השירות כי חל שיפור ביכולתו של הנאשם לקחת אחריות על המעשים המיוחסים לו, להכיר בהשלכותיהם מבחינה אישית וחברתית, לחוש חרטה ובושה בגינם, וכן לזהות חלק מהגורמים אשר עמדו ברקע להם.

48. במצבו של ניסימוב היום, לא ניתן לומר כי שיקול דעת שלו עדיין כזה אשר עלול להוביל אותו לניסיון להרוויח כסף קל, תוך קיצורי דרך (המנוגדים לחוק); עוד אין לומר כי הוא מתקשה להתמודד עם מצבי דחק או תסכול מבלי להתנהג באופן פורץ גבולות, שהרי מזה שבע שנים הוא כאדם מן הישוב, ולא ניתן לשער, כאמור, כי לא חווה במהלך השנים מצבים של לחץ או דחק.

49. כמו כן, ממצב שבו הנאשם טען שהוא נגרר אחר אחרים בביצוע העבירות, הוא הפך למנהיג או מוביל, במובן זה שהוא-הוא שמעסיק אחרים, באורח חוקי לגמרי, לא אחד ולא שניים, אלא עשרות עובדים.

50. לסיכום, השינוי שהתחולל בניסימוב במהלך שבע השנים האחרונות, בהחלט מצביע על שינוי שהוא גם רגשי ופנימי עמוק, כזה המצביע על שיקום מלא^[4]; למצער, ורק לשם הזהירות בלבד, ברור כי שינוי זה מלמד על "סיכוי של ממש להשתקם", לכל הפחות, כדרישת החוק. לא לחינם, גם שירות המבחן עצמו, שמי כמוהו מקדם ומעודד שיקום בליווי רגשי-טיפולי של השירות, סמך ידו, בסיפא לתסקירו, על ענישה שהיא שיקומית באופיה (אפילו מרחיקת לכת, לכל הדעות, בדמות של"צ).

51. לא נעלמה מעיני העובדה שההליך השיקומי של ניסימוב לא היה מושלם, במובן הזה שבבדיקת שתן אחת שערך לו שירות המבחן נמצאו שרידי סם מסוג קוקאין. איני מקל ראש בתוצאת בדיקה זו.

עם זאת, המעידה של ניסימוב אינה מטה את הכף לאיון הדרך החיובית שעבר לאורך השנים; חזון נפרץ הוא שהליך שיקום סובל עליות ומורדות, אך כאן, ב"תמונה הגדולה" והכוללת, הליך שיקומו - הצליח. השנים הארוכות של שמירה על החוק, והשינוי הרגשי שעבר ניסימוב, מובילים אותי למסקנה כי אמנם מוטב היה שהשיקום יהא מושלם, אך מעידה זו אינה מאיינת אותו, ולא מובילה לביטולו.

52. בקביעת עונשו של הנאשם, בחריגה לקולא ממתחם העונש ההולם, הבאתי בחשבון את חומרת העבירות בהן הורשע (ביחס לשכלול חומרת העבירה תוך חריגה מהמתחם העונשי ראו ע"פ 1810/22 **מדינת ישראל נ' פלונית** (31.5.2022) בפסק דינו של כב' המשנה לנשיאה פוגלמן). נוכח חומרת העבירות אותן ביצע ניסימוב, ברי שלא ניתן, ואין זה נכון, לסיים את עניינו ללא עונש מאסר בכלל (ולו בדרך של עבודות שירות).

53. עם זאת, החלטתי שלא לגזור על הנאשם עונש של מאסר בפועל, ותחת זאת להשית עליו עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. ההימנעות מהשתת מאסר בפועל על ניסימוב נעוצה, קודם כל, בשיקומו המוצלח והמלא, והחשש שריצוי מאסר מאחורי סורג ובריח תגרום להתדרדרות במצבו (אשר לא תעלה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי).

54. הסתמכות על הליך שיקום מוצלח כשיקול להימנעות מהשתת מאסר לריצוי בפועל תוך חריגה לקולא ממתחם הענישה, עולה בקנה אחד גם עם דוגמאות מהפסיקה (עמדתי עליהן גם בעניין **ליפשיץ**), להלן: עניין **קרנדל**; ע"פ 861/18 **סבן נ' מדינת ישראל** (2.4.2019); ע"פ 5611/16 **סלב נ' מדינת ישראל** (14.9.2017); ע"פ 779/15 **פלוני נ' מדינת ישראל** (12.4.2015); ת"פ (מחוזי מרכז) 58591-08-18 **מדינת ישראל נ' גרייף** (10.8.2020).

55. הענקתי משקל גם לנזק שעלול להיגרם לעסקיו של הנאשם, במובן הרחב, אם ישלח לריצוי עונש מאסר מאחורי סורג ובריח; ניתן לשער, ונדמה שלא יכולה להיות מחלוקת על כך, כי שנים של היעדרות מעסקיו, שהוא היחיד שמנהל אותם (פרט לתחנת הדלק, שם קיים מנהל נוסף), טוביל, גם אם לא לקריסה מוחלטת של עסקיו, בוודאי לקושי משמעותי בהם. בהינתן העובדה שהליך השיקום של ניסימוב נשען בעיקר על הצלחתו העסקית, ברי כי נפילת עסקיו כתוצאה מעונש מאסר בפועל, אינה רצויה, אם בכלל ובאופן אישי, ואם גם בהיבט של המשפחות הרבות הנשענות על עסקיו.

56. אף שירות המבחן התייחס לנושא זה בתסקירו, וגם גישתו תומכת בשמירה על עסקיו של הנאשם, כגורם חשוב בשיקומו; כך שירות המבחן: "עוד נמליץ, כי לא יוטל על בני עונש מאסר הגם אם ימומש בדרך של עבודות שירות, על מנת שלא לפגוע בתפקודו התעסוקתי המהווה נדבך חשוב בהליך שיקומו".

57. עוד הבאתי בחשבון גם את העובדה **שניסימוב שהה במעצר של ממש בגין התיק דנא משך כ- 4 חודשים, תקופה המצטרפת לעונשו, ולא מנוכה ממנו [5]**.

58. אשר לנסיבותיו המשפחתיות של ניסימוב: הוא נשוי ואב לשלושה ילדים קטינים, ולדבריו עתיד להצטרף למשפחתם תינוק נוסף. גם בפן זה: ניסימוב, האב לארבעה, אינו אותו פוחז עובר חוק שחיפש דרכים קלות, מהירות ובלתי חוקיות "לעשות כסף".

59. מסקנתי לפיה יש להימנע מהשתת מאסר בפועל על ניסימוב, עולה בקנה אחד גם עם המלצות דוח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (דוח ועדת דורנר, 2015); כך נקבע שם:

"הרתעה - על אף שבמשך השנים ההרתעה תפסה מקום מרכזי במערך השיקולים המנחים את בתי המשפט בגזירת העונש, מרבית המחקרים שבחנו סוגיה זו לא מצאו קשר בין החמרה ברמות הענישה לבין קידום הרתעה אישית או כללית. בעוד שהגדלת הסיכוי להיתפס מגבירה את ההרתעה, לחומרת העונש אין, במרבית המקרים, השפעה מובהקת כזו. על כן, מרכז הכובד ביצירת הרתעה אפקטיבית מוסט בשנים האחרונות במדינות המערב מהחמרת הענישה להגברת סיכויי התפיסה באמצעים שונים כגון חיזוק מוקדי שיטור עירוני. לאור זאת, **אין טעם בניסיון לקדם את ההרתעה באמצעות הרחבת השימוש במאסרים** או באמצעות שימוש במאסרים ממושכים יותר.

2. שיקום - אף שמבחינה היסטורית מטרת בתי הכלא הייתה בעיקר שיקומית, כיום ברור כי כוחו של השיקום ככלי

למניעת עבריינות מוגבל. עם זאת, לא ניתן להתעלם מאינדיקציות רבות לכך שבתנאים מסוימים, תכניות שיקום אכן מובילות לצמצום ברמות הפשיעה החוזרת. הדברים נכונים במיוחד כשמדובר בתוכניות שיקום מחוץ לבתי הכלא, שעלותן נמוכה יותר. מכאן, **ששיקום בקהילה באמצעות ענישה שנעה בין עבודות שירות לצווי מבחן ושירות למען הציבור צפוי להפיק תוצאות טובות יותר מאשר שימוש נרחב יותר במאסרים**."

ובהמשך הדוח:

"... מטעמים אלו, **לשימוש נרחב יותר בעונש המאסר לא צפויות להיות השלכות חיוביות על שיקומם של עבריינים, וזאת להבדיל מסוגי עונשים אחרים כגון עבודת שירות, שירות למען הציבור, קנסות, צווי מבחן וכדומה**."

60. אחתום את גזר דיני בציטוט מתוך ע"פ 433/89 **אטיאס נגד מדינת ישראל**, פד"י מג (4), 170, מפי כבוד המשנה לנשיא, השופט אלון:

"... בנוסף לכל השיקולים האמורים, קיים ועומד השיקול החשוב והמהותי של תיקונו של הנאשם ושיקומו, ובהתקיים, במקרה מסוים, נסיבות מיוחדות ונכונות, ייתכן ששיקול אחרון זה יגבר על השיקולים האמורים האחרים ויקבע, באותו מקרה מסוים, את מידת העונש וצורתו. "ענישתנו היא ענישה אינדיווידואלית של כל עבריין 'באשר הוא שם'" (ע"פ 291/81 [1], בעמ' 442). זאת תורת הגישה האינדיווידואלית בתורת הענישה, המקובלת עלינו כקו מנחה בסוגיה קשה וסבוכה זו שלהענישה ומטרותיה, ואין אנו רשאים "להקל" על עצמנו ולהחמיר עם הנאשם, מתוך הסתמכות על הנימוק והחשש שמא הקלה במקרה מסוים הראוי לכך תשמש תקדים למקרים אחרים שאינם ראויים לכך. חזקה על בית המשפט שיידע להבחין בין מקרה למקרה לגופן של נסיבות ולעיצומם של דברים".

61. אשר על כן, אני משית על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 9 חודשי מאסר בפועל, הכוללים בחובם הפעלת מאסר מותנה שניתן לפני עשור, בן 4 חודשים מת"פ 41249-07-12, אשר ירוצו בעבודות שירות, בהתאם לחוות דעת הממונה מיום 3.5.22; הנאשם יתייצב לריצוי עונשו ביום 31.8.22, כאמור שם, ואני מזהירו כי אם לא ימלא אחר כל הוראה של הממונה או מי מטעמו, או ייתפס עושה שימוש בסם שלא כדין, הרי שהוא עלול לשאת את עונשו או יתרתו - מאחורי סורג ובריח.

ב. מאסר למשך שנה אחת, אולם הנאשם לא יישא בעונש זה אלא אם יעבור עבירות בהן הורשע בפרשה זו, משך 36 חודשים מהיום.

ג. העבירות אותן ביצע הנאשם הן בעלות אופי כלכלי מובהק, ועל היקפן עמדתי לעיל; על כן, וגם מתוך איזון מתאים לגזר הדין, אני משית עליו קנס בסך של 50,000 ₪, אשר ישולם תוך 4 חודשים מהיום; לא ישולם הקנס - ייאסר הנאשם, מאחורי סורג ובריח, למשך 4

חודשים, תחת תשלום הקנס.

ד. התחייבות בסך של 50,000 ₪ נוספים, והתנאי להפעלתה הוא שתוך 36 חודשים לא יעבור הנאשם עבירות זיוף או מרמה.

צו כללי למוצגים, לשיקול דעת קצין החקירות.

המזכירות תשלח העתק מגזר הדין לשירות המבחן, בתודה על מאמציו ועל תסקיריו שנערכו במקצועיות ובניתוח מעמיק של המצב לאשורו (תודה מיוחדת לקצינת המבחן נופר אייל), ולממונה על עבודות השירות, לטובת הפעלת העונש.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתל אביב תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, י"ז סיוון תשפ"ב, 16 יוני 2022, בנוכחות הצדדים.

[1] כתב האישום הוגש נגד ארבעה נאשמים נוספים, שעניינם הסתיים זה מכבר.

[2] לשתי בדיקות שתן נוספות לא התייצב ניסימוב (אך הציג אישור רפואי לפיו היה חולה), שתיים אחרות נמצאו נקיות משרידי סם, ואחת נמצאה עם שרידי סם מסוג קנבוס, אך אין מחלוקת כי בידו היה רשיון רפואי לצריכת סם זה (לא ברור תקופת הרשיון, אולם אין חולק על עצם היותו נוכח פגיעה בשירות הצבאי). אגב, בתסקיר הקודם סופר כי הנאשם לא התייצב לשתי בדיקות אחרות, והתביעה טענה כי אות היא לחוסר רצונו להשתקם.

[3] כל ההדגשות בגזר הדין אינן במקור, אלא שלי, ש.ב.

[4] למען הסר ספק ולמעלה מן הצורך: לא חלוף הזמן לבדו הוא העומד בסיס מסקנתי זו, אלא פעולותיו החיוביות של ניסימוב במהלך השנים, ועלייתו על דרך הישר.

[5] זאת, בצירוף 9 חודשי עבודות שירות שאטיל על הנאשם מביאים לעונש דה-פקטו של כ - 13 חודשי מאסר, במצטבר.